

**Metodické usmernenie hlavného odborníka
pre diabetológiu, poruchy látkovej premeny a výživy
pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti v diabetologickej ambulancii
počas pandémie COVID-19 – základné postupy.**

Publikované v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 113 zo dňa 15. marca 2020, Opatrením Úradu verejného zdravotníctva SR pri ohrození verejného zdravia č. OLP12595/2020 účinného od dňa 16.03.2020, vydaného z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID-19 vyhlásenou dňa 11.03.2020 generálnym riaditeľom Svetovej zdravotníckej organizácie.

1. Účelom predkladaného metodického postupu je usmerniť vykonávanie liečebných postupov, monitoringu a iných opatrení súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti pacientom so všetkými typmi diabetes mellitus (ďalej len „DM“) v období výskytu COVID –19. Na Slovensku bolo v roku 2018 evidovaných 197 686 diabetikov, vo vekovej štruktúre 60 – 85+ rokov, ktorých vymedzujeme ako zraniteľnú skupinu vo vzťahu k pandémie koronavírusom.
2. Diabetológ vyšetruje pacientov v štandardných ordinačných hodinách schválených VÚC pre diabetologickú ambulanciu (ďalej len „ambulancia“) a poskytuje telefonické konzultácie.
3. Poskytuje najmä neodkladnú zdravotnú starostlivosť v nevyhnutnom rozsahu a zdravotné výkony, ktoré sú potrebné na zabránenie zhoršenia sa ochorenia diabetes mellitus v rámci aktuálnych personálnych a materiálno-technických možností.
4. Zamestnanci ambulancie vykonávajú prácu v dostupných ochranných pracovných prostriedkoch.
5. Diabetológ fyzicky neošetruje dispenzarizovaných stabilizovaných diabetologických pacientov, edukuje ich o selfmonitoringu DM, využívaní glukomerov a meraní glykémii v ich sociálnom prostredí a manažuje liečbu pacientov prostredníctvom moderných informačno-komunikačných prostriedkov (mobil, SMS, email, videohovor a pod.).
Využíva e-Recept a realizuje preskripciu liekov a zdravotníckych pomôcok pre diabetika v dostatočnom množstve, najmenej na obdobie 3 mesiacov.
6. V akútnych prípadoch po predchádzajúcej telefonickej konzultácii pacienta s diabetológom (ešte pred rozhodnutím vyjsť z domu a zamieriť k lekárovi) je možné dohodnúť si vyšetrenie v diabetologickej ambulancii. Ak je to možné, diabetológ

zabezpečí uzamknutie čakárne a ošetruje pacientov len po predchádzajúcom telefonickom, SMS alebo mailovom skonzultovaní.

Za akútny stav u diabetika považujeme: opakované hypoglykemické stavy, hyperglykemické stavy s ketoacidózou, akútnu léziu na dolnej končatine (diabetická noha), neznášanlivosť, vedľajšie nežiaduce účinky naposledy ordinovanej liečby, úpravu liečby po prepustení z hospitalizácie, novozistený diabetes mellitus, technické problémy s glukomerom.

7. Pre prípad, že pacienti prídu na vyšetrenie bez predchádzajúcej telefonicko konzultácie, na vstupných dverách diabetologickej ambulancie musí byť oznam s telefónnym číslom, aby bola umožnená telefonická konzultácia vyšetrenia v ambulancii. Vhodné je, aby pred čakárňou (ale aj na webovej stránke ambulancie) bolo zreteľne napísané, na aké t. č. má pacient telefonovať a skonzultovať svoju návštevu v prípade, ak stojí už pred čakárňou. Pre prípad, že ide o pacienta bez mobilného telefónu a teda bez možnosti pred ambulanciou kontaktovať lekára, je nutné zabezpečiť, aby personál ambulancie pravidelne kontroloval priestory čakárne (vrátane vonkajšieho priestoru).
8. Diabetológ rieši pacientov, ktorí v akútnych stavoch vyžadujú vyšetrenie v diabetologickej ambulancii.

Diabetológ kladie pacientovi tzv. „triediace otázky“:

1. Máte Vy alebo iná blízka osoba pozitívnu cestovateľskú anamnézu – cestovali ste posledných 21 dní do zahraničia? (Za rizikové krajiny sa považujú VŠETKY krajiny).
2. Boli ste Vy, alebo iná Vám blízka osoba v kontakte s osobou s potvrdenou infekciou koronavírusom?
3. Ste Vy alebo iná Vám blízka osoba v nariadenej karanténe? (nariadenej RÚVZ alebo na základe opatrení vlády)?
4. Máte Vy alebo iná Vám blízka osoba príznaky infekcie dýchacích ciest?

Prístup pacientov do priestorov ambulancie – ideálne do čakární – umožní diabetológ len po zodpovedaní „triediacich“ otázok.

Ak sú odpovede na všetky triediace otázky negatívne:

Diabetológ pacienta vyšetruje v nevyhnutnej miere. Pacient môže vstúpiť do priestorov ambulancie len s nasadenou bariérovou ochranou tváre (rúško, v krajnom prípade šatka a pod.). Pacient pri vyšetrení nepoužíva respirátor s výdychovým ventilom. Pri vstupe do ambulancie sestra vyzve pacienta a dohliadne na dôkladné umytie si rúk podľa poučenia, prípadne aplikuje

alkoholový dezinfekčný prostriedok na ruky. Pri vyšetrení diabetológ, aj personál použijú ochranné prostriedky bariérovej ochrany odporúčané usmernením Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky prípadne štandardným postupom v zdravotníctve – COVID-19 (ďalej ŠPDTP), v prípade ich momentálneho nedostatku použije štandardné ochranné prostriedky podľa odporúčaní pre minimálne materiálno-technické vybavenie ambulancie, ktoré môžu byť posilnené použitím 2 rúšok naraz, ochranou očí, prípadne jednorazovým plášťom. Po vyšetrení je vykonaná dôkladná dezinfekcia povrchov podľa epidemiologických usmernení.

Ak je odpoveď na ktorúkoľvek z triediacich otázok pozitívna:

Diabetológ u pacientov s podozrením na COVID-19 odporúča pacientovi volať 155 a sám diabetológ telefonicky kontaktuje RÚVZ.

9. V prípade, že diabetológ nemá žiadne ochranné prostriedky, je nevyhnutné chrániť sa podľa možností a vyhnúť sa fyzickému kontaktu s pacientami, pri ktorom by mohlo dôjsť prenosu infekcie. Ambulancie však musia naďalej fungovať v núdzovom režime – dostupnosť zdravotnej starostlivosti musí byť zachovaná prítomnosťou diabetológa v ambulancii, dostupnosťou na telefonickú konzultáciu a usmernenie pacientov v prípade potreby.
10. Diabetológ má pre prípad KPR u pacienta, v ambulancii rezervovanú jednu sadu ochranných prostriedkov (minimálne jeden respirátor alebo maska na tvár, rukavice, okuliare).
11. V prípade zastupovania kolegov všetky zdravotné výkony a údaje pacienta je nevyhnutné zaznačiť do dokumentácie pacienta a napísať krátku správu o telefonickú konzultácii/vyšetrení a odložiť ju pre založenie do dokumentácie u zmluvného poskytovateľa špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti.